

**Ομιλία Βουλευτή ΣΥΡΙΖΑ ΠΣ ΠΕ Κοζάνης κ. Καλλιόπης Βέττα στο
Διαδικτυακό Σεμινάριο του Ινστιτούτου Ενέργειας Νοτιοανατολικής
Ευρώπης (Ι.Ε.Ν.Ε.), 18.3.21**

Κυρίες και κύριοι,

Σας ευχαριστώ για την πρόσκληση να συμμετέχω στο σημερινό διαδικτυακό σεμινάριο, όπως επίσης, θέλω να συγχαρώ τους διοργανωτές για την ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα πρωτοβουλία.

Το ζήτημα της απολιγνιτοποίησης, δηλαδή της παύσης λειτουργίας όλων των λιγνιτικών μονάδων που συνεισφέρουν στην ηλεκτροπαραγωγή, αποτελεί ένα ζήτημα που συγκεντρώνει μεγάλο ενδιαφέρον από την κοινωνία και τον πολιτικό κόσμο.

Η όξυνση της κλιματικής κρίσης είναι γεγονός, ενώ μια σειρά από διεθνείς συνθήκες υπαγορεύουν την σταδιακή μετάβαση σε ένα νέο, ενεργειακά ουδέτερο καθεστώς στην Ευρώπη, έως το 2050.

Να προσθέσω τέλος, ότι η συνειδητοποίηση πως ο σεβασμός στο οικοσύστημα είναι αναγκαίος έρχεται κι από μία άλλη πλευρά, της άμεσης σύνδεσης του με την ανθρώπινη υγεία.

Όπως δείχνουν επιστημονικές έρευνες η αποψίλωση των δασών, ιδιαίτερα των τροπικών, προκαλεί την απελευθέρωση και τη φυγή άγριων ζώων, που έχουν μεγάλη πιθανότητα να είναι φορείς ιογενών μολύνσεων, όπως διαπιστώνουμε δυστυχώς και με τον covid. Επομένως, ακόμα και σε επίπεδο πρόληψης της υγείας, ο σεβασμός του οικοσυστήματος, όπως μαθαίνουμε καθημερινά με τον πιο θλιβερό τρόπο, είναι ζωτικός και απαραίτητος.

Για την ενεργειακή μετάβαση, λίγες είναι επομένως οι διαφωνίες. Στην υλοποίηση όμως, υπάρχουν σοβαρές ενστάσεις.

Εμείς, από τον ΣΥΡΙΖΑ ΠΣ, με τη συνυπογραφή της Συνθήκης των Παρισίων (υπενθυμίζω, μέσα στις πρώτες δέκα χώρες), την δημιουργία του ΕΣΕΚ του 2018, την θέσπιση του πρώτου πανευρωπαϊκά Πράσινου Ταμείου για τη χρηματοδότηση δράσεων

για τη δίκαιη μετάβαση είχαμε χαράξει τον οδικό χάρτη για μια βιώσιμη αλλαγή.

Δυστυχώς, από τον Σεπτέμβριο του 2019, έως σήμερα έχουν προκύψει οι γνωστές εξελίξεις, στις οποίες θα αναφερθώ πολύ σύντομα και περιληπτικά:

- Ανακοίνωση από τον πρωθυπουργό στον ΟΗΕ χωρίς καμία προεκλογική εξαγγελία ή επικοινωνία με τους τοπικούς φορείς
- Τροποποίηση του ΕΣΕΚ, χωρίς να έχει διασφαλιστεί η ενεργειακή αυτάρκεια και το κόστος του ρεύματος, οι χιλιάδες θέσεις εργασίας, οι αποκαταστάσεις εδαφών, η παραγωγική αναδιάρθρωση, οι χρηματοδοτήσεις ενώ αβέβαιο παραμένει το τοπίο για τις τηλεθερμάνσεις, τις χρήσεις γης και τις μετεγκαταστάσεις οικισμών.
- Καμία ουσιαστική διαβούλευση με την τοπική κοινωνία. Το ίδιο απόγευμα που διεξαγόταν περιφερειακό συμβούλιο για την έγκριση του master Plan, το Υπουργείο Περιβάλλοντος ανακοίνωνε διθυραμβικά ότι είχε εγκριθεί και προωθούνταν στο Υπουργικό Συμβούλιο!
- Οι δήμοι, δε, όπως θα σας αναφέρουν και οι ίδιοι οι δήμαρχοι, διαμαρτύρονται γιατί δεν εισακούστηκαν καθόλου οι προτάσεις τους. Η απάντηση των υπευθύνων, μονότονη: *«το masterplan είναι μια δυναμική διαδικασία, στο μέλλον θα γίνουν διορθώσεις και ενσωματώσεις προτάσεων κλπ κλπ»*
- Ο πρόεδρος του Πράσινου Ταμείου απαντώντας σε ερώτηση μου για την απολιγνιτοποίηση απάντησε: «να δοθεί μια ευκαιρία για να βάλουμε ένα στοίχημα σαν χώρα», δείχνοντας τη σοβαρότητα με την οποία αντιμετωπίζει το θέμα, ενώ ο κ. Χατζηδάκης, σε ειδική συνεδρίαση που ο ίδιος προκάλεσε για την συζήτηση του master plan, αποχώρησε στη μέση της διαδικασίας πριν ξεκινήσουν οι ερωταπαντήσεις λόγω ανειλημμένης υποχρέωσης...
- Παράλληλα, δημιουργούνται πολλές αμφιβολίες για το ποιοι θα καρπωθούν τα οφέλη. Ο Πρωθυπουργός, σε συνέντευξή του στη BILD, αφού ανέφερε, χωρίς καμία αιδώ, ότι οι κάτοικοι της Δυτικής Μακεδονίας, «θα πρέπει να βρουν κάτι άλλο να κάνουν»,

έδωσε τα διαπιστευτήρια του στο επενδυτικό κοινό αναφέροντας τέσσερις φορές ότι τα γερμανικά συμφέροντα θα ικανοποιηθούν με την απολιγνιτοποίηση.

- Το αποτέλεσμα: Όλοι οι θεσμικοί και παραγωγικοί φορείς έχουν απορρίψει την διαδικασία της απολιγνιτοποίησης ενώ, το Περιφερειακό Συμβούλιο διάκειται αρνητικά, με την αίρεση της έγκρισης και αποδοχής μιας δέσμης μέτρων για την στήριξη της περιοχής.

Μα αυτά τα δεδομένα, δεν πρέπει να απορεί κανείς όταν, σε έρευνα που έγινε στις περιοχές που πλήττονται από την βίαιη απολιγνιτοποίηση, βγήκαν τα εξής αποτελέσματα: 86,8% των ερωτώμενων θεωρούν ότι οι συνέπειες στην οικονομική ανάπτυξη θα είναι αρνητικές ενώ το 85,7% θεωρεί ότι η ανεργία θα είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα.

Σχεδόν οι μισοί δε, θεωρούν ότι η απολιγνιτοποίηση θα οδηγήσει σε ερημοποίηση λόγω περαιτέρω φυγής των νέων.

Η απογοήτευση είναι γενικότερη και αφορά συνολικά το πεδίο της ενεργειακής μετάβασης. Σας υπενθυμίζω ότι μόλις προχθές πληροφορηθήκαμε πως η αποκατάσταση των εδαφών και η επέκταση του δικτύου φυσικού αερίου για την τηλεθέρμανση στην Δυτική Μακεδονίας, εξετάζονται από την γενική διεύθυνση ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς κρίνονται ως έμμεσες κρατικές ενισχύσεις, γεγονός, που αν επαληθευτεί, δεν τις καθιστά επιλέξιμες δράσεις για το Ταμείο Ανάκαμψης. Η χθεσινή ανακοίνωση της ΔΕΔΑ, για χρήση ιδίων κεφαλαίων και ένταξη στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων δεν είναι αρκούντως καθησυχαστική.

Επίσης, στο Ελληνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, σε σχέση με τον ενεργειακό τομέα, αναφέρεται ότι μόνο συμπληρωματικά και κατ'εξαίρεση είναι πιθανόν περιληφθούν σχετικές επενδύσεις, ενώ η ελπίδα παραπέμπεται στο Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης.

Νομίζω ότι θα συνομολογήσετε μαζί μου, πως το τοπίο, με ευθύνη της κυβέρνησης είναι ιδιαίτερα θολό.

Κυρίες και κύριοι,

Η Δυτική Μακεδονία είναι μια από τις φτωχότερες περιοχές στην Ευρώπη, με υψηλότερη ανεργία που προσεγγίζει το 30%, με γεωγραφική απομόνωση λόγω έλλειψης υποδομών (αεροδρόμιο, συνδέσεις με Εγνατία κλπ), μια περιοχή στην οποία δεν μπορείς να κάνεις πειράματα.

Η επόμενη ημέρα

Κεντρικά σημείο της γενικής ατζέντας για την επόμενη ημέρα πρέπει να είναι:

- 1. Σταδιακή αποδέσμευση από χρήση ορυκτών καυσίμων όπως είναι ο λιγνίτης και το φυσικό αέριο**
- 2. Πλήρης και ολική στήριξη των περιοχών και των κατοίκων**
- 3. Προστασία του περιβάλλοντος**

Τα τρία σημεία πρέπει να ισχύσουν παράλληλα

Κεντρικοί άξονες - Προτάσεις

Στην κατεύθυνση αυτή οφείλουμε να αξιολογήσουμε και να υιοθετήσουμε τα κάτωθι μέτρα:

- **Πλήρης εξασφάλιση των χιλιάδων θέσεων εργασίας που αυτή την στιγμή βρίσκονται στον αέρα. Υπολογίζεται ότι 24-40.000 άτομα, που εργάζονται άμεσα ή έμμεσα στον ενεργειακό τομέα, θα αντιμετωπίσουν πρόβλημα εξεύρεσης εργασίας**
- **Δέσμευση για χαμηλό κόστος ενέργειας σε πολίτες και επιχειρήσεις ώστε να επιτευχθεί η παραγωγική αναδιάρθρωση της χώρας.**
- **Ενίσχυση των ΑΠΕ και της συνεισφοράς τους στην παραγωγή ηλεκτρισμού. Ωστόσο, πρέπει να υπάρχει προσοχή στη χρήση φωτοβολταϊκών καθώς ήδη υπάρχουν σοβαρές και εύλογες αντιδράσεις από την υπερπληθώρα αιτήσεων για βεβαιώσεις παραγωγών, χωρίς να υπάρχει χωροταξικό, γεγονός που οδηγεί σε μια άτακτη και άναρχη ανάπτυξη, την ίδια ώρα που η**

αγροτική οικονομία μένει στο περιθώριο, το κόστος γης ανεβαίνει και οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις μειώνονται, ενώ σχεδιάζεται τοποθέτηση φωτοβολταϊκών ακόμα και μέσα στη Λίμνη Πολυφύτου, χωρίς να υπάρχει πρόνοια για το οικοσύστημα, την αλιεία και τις υφιστάμενες παραλίμνιες δραστηριότητες.

- **Χρήση των λιγνιτικών πόρων του Πράσινου Ταμείου** (υπενθυμίζω ότι είχε ήδη εξοπλιστεί από το 2018-2019 με 60 εκ), που δυστυχώς κόπηκαν με τροπολογία των τελευταίων ημερών του Δεκεμβρίου 2020.
- **Να εξεταστεί η πρόταση για Ρήτρα βιώσιμης ανάπτυξης: για κάθε μονάδα που κλείνει, να υπάρχει από πριν κοστολογημένο σχέδιο επιπτώσεων** για την περιοχή και τους κατοίκους της
- **Ειδικά φορολογικά/αναπτυξιακά κίνητρα για την προσέλκυση επενδύσεων. Προσοχή: με πλήρη σεβασμό στην εργατική νομοθεσία**
- Το Ευρωπαϊκό ταμείο απαιτεί για κάθε ευρώ από αυτό, να δίνονται δύο από τα διαθρωτικά ταμεία Άρα, **πλήρης συνεργασία και συντονισμό των διαχειριστικών φορέων** (Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης-ΕΣΠΑ)
- **Μέριμνα για την ασφάλη, αποκατάσταση των ορυχείων** (πως θα κλείσουν, τι αποτύπωμα αφήνουν στην ύδρευση και την άρδευση, αυταναφλέξεις κλπ)
- **Σαφής στήριξη των δικτύων τηλεθέρμανσης:** ενίσχυση των υφιστάμενων με πρόταξη από τις μονάδες ηλεκτροπαραγωγής και περαιτέρω δικτύωση των περιοχών της Μακεδονίας που δεν έχουν τηλεθέρμανση.
- **Αξιοποίηση της πολιτικής για τον επαναπατρισμό των βιομηχανιών στην ΕΕ** με προσέλκυση επενδύσεων στην περιοχή
- **Αναβάθμιση του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας**
- **Αξιοποίηση των εγκαταλειμμένων κτιρίων** για άλλους σκοπούς, (όπως λ.χ για την πολιτική προστασία ή για καλλιτεχνικούς σκοπούς)
- **Οριστική διευθέτηση των μετεγκαταστάσεων οικισμών**

- **Συγκεκριμένη στόχευση στο προφίλ των ανθρώπων που δουλεύουν στην περιοχή** (ορυχεία, ηλεκτροπαραγωγή) για την απόκτηση δεξιοτήτων και την επανακατάρτιση
- **Έρευνα για να γίνει η περιοχή κέντρο υδρογόνου**, με την χρήση υφιστάμενων δικτύων φ.α. και την εκπόνηση ερευνών βιωσιμότητας για την γενικότερη αξιοποίηση

Κυρίες και κύριοι,

Κλείνω με τα εξής: Το πιο πιθανό είναι ότι η κυβέρνηση θα κάνει πίσω στα χρονοδιαγράμματα καθώς θα την υποχρεώνουν μια σειρά από λόγοι, όπως:

- Έλλειψη Χρηματοδότησης
- Πιέσεις από τοπική κοινωνία
- Πολιτικό κόστος

Ωστόσο, ακόμη κι έτσι, θα υποχρεωθεί να έρθει αντιμέτωπη με τις επιλογές της. **Η απολιγνιτοποίηση δεν είναι ένα πείραμα, ούτε προσφέρεται για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων που δραστηριοποιούνται σε άλλα ορυκτά καύσιμα, όπως το φυσικό αέριο.**

Αφορά, επίσης, ανθρώπους που όλα αυτά τα χρόνια, ελέω της μονοκαλλιέργειας που είχε επιβληθεί, είχαν ως μια διέξοδο την εργασία στα ορυχεία λιγνίτη.

Σήμερα, με το αναγκαίο πέρασμα σε μια άλλη εποχή, είναι κρίσιμο να μην αφήσουμε κανέναν πίσω.

Καλλιόπη Βέττα

Βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ Π.Σ. Π.Ε. Κοζάνης